

PASSEND
VOORTGEZET ONDERWIJS
MIDDEN-LIMBURG

NIEUWSBRIEF

PassendOnderwijs

UITGAVE NR. 1 JULI 2014

BERT MARTENS EN NATHALIE SCHOTANUS

De tijd is er rijp voor

DE WET PASSEND ONDERWIJS STAAT VOOR DE DEUR. EN HOEWEL ER NOG EEN HOOP HOBELS TE NEMEN ZIJN, IS DE TIJD ER WEL DEGELIJK RIJP VOOR. AL SINDE 1998 WORDT IN HET SAMENWERKINGSVERBAND VO/VSO 5201 GOED SAMENGEWERKT; SINDE 2011 MET DE WET PASSEND ONDERWIJS CONCREET VOOR OGEN. 'WE HEBBEN DE VISIE DAT ZORG EEN INTEGRAAL ONDERDEEL VAN HET ONDERWIJS MOET ZIJN EN DAT PERSOONLIJK LEREN DE TOEKOMST IS. DE WET PASSEND ONDERWIJS DRAAGT HIERAAN BIJ.' AAN HET WOORD ZIJN BERT MARTENS, VOORZITTER VAN HET BESTUUR EN NATHALIE SCHOTANUS, COÖRDINATOR VAN HET OUDE ÉN NIEUWE SAMENWERKINGSVERBAND.

Het nieuwe samenwerkingsverband (VO/VSO 3102), opgericht per november 2013 is geografisch even groot als het vorige (5201) en omvat het voortgezet (speciaal) onderwijs van de gemeenten Beesel, Echt-Susteren, Leudal, Maasgouw, Roerdalen en Roermond. Wat gaat er veranderen? Bert: 'De schoolbesturen en locatiedirecteuren zijn en blijven verantwoordelijk voor het onderwijs, dat verandert niet. Het samenwerkingsverband heeft de taak de ondersteuningsmiddelen te verdelen en de toelaatbaarheidsverklaringen voor het speciaal onderwijs af te geven. Dat gaat dus niet meer via de landelijke indicatiestelling. Bovendien hebben we daarin de taak om zorg in de reguliere setting te verstevigen. Dat past helemaal in onze visie. Belangrijke rol voor het samenwerkingsverband is daarom de verbindingen te leggen of te

verbeteren: tussen scholen onderling, met ouders, tussen onderwijs en zorg, met gemeenten. Samenwerken is cruciaal in deze verandering.'

IEDER ZIJN EIGEN WEG

'Het samenwerkingsverband wil ook stimuleren en inspireren, bijvoorbeeld door het organiseren van studiedagen en themabijeenkomsten over handelingsgericht werken', vertelt Nathalie. 'Leerlingen met verschillende onderwijsbehoeften vragen van leraren immers meer maatwerk. Een persoonsgerichte aanpak, met een pragmatische inslag. Leraren zijn op zoek naar tools om dit vorm te geven.' Bert vult aan: 'Een leraar hoeft niet te weten of een leerling stooms a, b of z heeft, maar wel wat hij moet doen om de leerling aan het functioneren te krijgen. Bovendien mag elk kind zijn eigen weg volgen. Het 'systeem' zullen we meer en meer moeten en mogen loslaten. De AGORA-leerroute die komend schooljaar op Niekée start, is een mooi voorbeeld van hoe ons toekomstig onderwijs eruit zou kunnen zien. Op deze school zijn geen klassen. Alle niveaus werken door elkaar, onder begeleiding van coaches. Het kind wordt meer en meer verantwoordelijk voor zijn eigen toekomst. Passend onderwijs is gebaat bij dit soort persoonlijke leertrajecten.'

EXTRA BEGELEIDING

Het werk van de leerkracht verandert. Hij moet meer oog hebben voor zorg en voor het individu. Waar kan hij met vragen terecht?

Bert: 'Hij moet op school mensen tegenkomen die hem kunnen helpen. Hoe de school dat organiseert, verschilt. Sowieso is er op iedere school een zorgadviesteam (ZAT) dat gaandeweg wordt omgevormd naar een zorgactieteam. Ook zijn er op veel scholen plusklassen of huiskamers, waar de leerling tijdelijk extra begeleiding kan krijgen. Actie in plaats van advies; praten over wordt praten met, het is de tijd van transparantie en samenwerken.' Nathalie: 'Ook de communicatie en het contact met ouders zal door scholen worden geïntensiveerd. Hoe eerder je signaleert, hoe beter je kunt inspelen op de behoeften van een leerling. En hoewel je als ouder op deze leeftijd niet continu letterlijk naast je kind staat, is het wel een belangrijke en kwetsbare leeftijd waarin kinderen hun identiteit zoeken. Korte lijntjes zijn daarom belangrijk.'

GEEN MUREN

Vier jaar geleden is de regio gestart met de opzet van een KEC, kennis- en expertisecentrum, waarin zorg en onderwijs intensief samenwerken. Als eerste stap naar het KEC is het OPDC, orthopedagogisch didactisch centrum, in 2012 gehuisvest vlakbij de Ortolaan om zo de intensieve samenwerking al tot stand te brengen. De bouw van het nieuwe KEC in Roermond is in volle gang. Nathalie: 'Het KEC helpt een leerling die tijdelijk een time-out nodig heeft, met tools en begeleiding. Zowel op school als extern. Na maximaal tien maanden gaat de leerling terug naar het reguliere onderwijs of indien dat niet lukt, naar het speciaal onderwijs. Bijzonder is dat de muren tussen de diverse organisaties die deelnemen, volledig zijn afgebroken.'

ZORGPLICHT

'Een ander belangrijk onderwerp voor passend onderwijs in de regio is de doorlopende leerlijn van primair naar voortgezet onderwijs, naar vervolgonderwijs en naar werk', vertelt Bert. 'Voorheen werd er enkel niveau-advies gegeven, nu willen we ook de specifieke onderwijsbehoeften

van een leerling meenemen.' Nathalie: 'Het samenwerkingsverband ontwikkelt hiertoe een onderwijskaart waar primair onderwijs, ouders en scholen op kunnen zien wat het specifieke profiel en aanbod is van een school. Dit helpt bij het vervullen van onze zorgplicht. Als een leerling zich aanmeldt, maar de school kan een specifieke zorgvraag niet invullen, ziet hij direct welke scholen wel deze expertise in huis hebben. Hierbij is de professionele dialoog tussen de scholen van groot belang. We spreken niet meer van 'mijn' leerling, maar van 'onze' leerling.'

NIET OVERHAAST

Waar moeten we de komende tijd voor waken? Nathalie: 'Dat we niet overhaast te werk gaan. We moeten transparant zijn, elkaar helpen en open durven zijn - ook over zaken die we moeilijk vinden. In de klas zal de verandering het sterkst te voelen zijn. Daarom moet er veel aandacht zijn voor de ondersteuningsbehoefte van leraren en scholen. Zij verdienen veel respect en waardering.' Bert: 'Het wordt samenwerken geblazen. We zijn er nog niet, maar de basis en de onderlinge verhoudingen zijn goed.'

Niet iedereen is gelijk, maar wel gelijkwaardig

DE INSpraak van OUDERS EN LEERKRACHTEN IN HET SAMENWERKINGSVERBAND IS GEREgeld IN DE OPR: DE ONDERSTEUNINGSPLANRAAD. ZIJ KIJKEN MEE MET ALLE STAPPEN DIE HET SAMENWERKINGSVERBAND NEEMT. IN APRIL HEBBEN ZE HUN INSTEMMING VERLEEND AAN HET ONDERSTEUNINGSPLAN, EN MEEGEDACHT OVER DE VERDERE ONTWIKKELING VAN HET GROEIDOCUMENT. WE SPREKEN RIKA VERHAGEN (DOCENT PRAKTIJKONDERWIJS), ROGER VAN SCHOOTE (OUDER, TEVENS DOCENT EN ONDERWIJS-DESKUNDIGE), JAQUELINE GUBBELS (LERAAR BIJ ONDERWIJS-EXPERTISE DE WIJNBERG SO/VSO) EN RIANNE BEX (OUDER, TEVENS WERKZAAM ALS AMBULANT BEGELEIDER IN HET BASISONDERWIJS) OVER DE KANSEN EN AANDACHTSPUNTEN VAN PASSEND ONDERWIJS. ▷

▷ 'Naast het behartigen van de belangen van onze achterban, willen we als OPR ook heel goed met hen communiceren', vertelt Roger. 'Via de MR's, ouderraden, websites en voorlichtingsbijeenkomsten. Er is veel onduidelijkheid over wat de wet passend onderwijs inhoudt, en dan wordt er vaak geroepen dat het puur een bezuiniging is - maar dat is niet het geval. Het is een herstructurering van middelen, maar vooral ook een onderwijsinhoudelijke maatregel. Er wordt een rem gezet op de groei van het speciaal onderwijs. Het aantal leerlingen dat we doorverwijzen moeten we in drie jaar tijd terugbrengen tot het landelijk gemiddelde. Dat noemen ze verevening. Dat betekent inderdaad dat er meer leerlingen met een specifieke ondersteuningsvraag in het reguliere onderwijs zullen blijven, maar het geldt dat voor ondersteuning beschikbaar is, blijft landelijk gezien gelijk. Het wordt alleen anders verdeeld. Er komt meer geld en verantwoordelijkheid te liggen in de reguliere setting, en daar moet het onderwijs op worden ingericht.' Rika vult aan: 'Passend onderwijs gaat om een herstructurering van middelen en uiteindelijk gaat het natuurlijk wel een bezuiniging opleveren.

Niet landelijk gezien, maar wel in de regio's waar het aantal doorverwijzingen meer was dan gemiddeld.'

OPEN DEUREN

'Dit betekent dat alle docenten, ook die van de reguliere klassen, hun deur open moeten zetten', vertelt Jacqueline. 'En bij hun collega's moeten aankloppen met ondersteuningsvragen. Iedere leerling krijgt straks een ontwikkelingsprofiel, om veel beter te kunnen volgen hoe het met hem of haar gaat, en om aan te kunnen sluiten bij wat het kind nodig heeft in zijn ontwikkeling. In het speciaal onderwijs gebeurt dat al volop, maar in het regulier onderwijs is dit voor een grote groep leerkrachten een enorme verandering.' Rianne: 'Er zal veel aandacht moeten zijn voor klassenmanagement, handelingsgericht werken, de communicatie met ouders en intervisie met collega's. Hoe ga je om met verschillen in niveau, snelheid, aanpak, leermethoden? Het is goed dat scholen hierin versterkt worden, maar er is nog een lange weg te gaan.'

IDENTITEIT EN GRENZEN

De uitgangspunten van de wet zijn goed, vindt de OPR. Rika: 'De synergie die tussen scholen ontstaat, is nu al merkbaar. Scholen worden zich bewuster van hun eigen identiteit, en van hun grenzen. Ook de versterking van de samenwerking met gemeenten op het gebied van jeugdzorg is een winst.' Jacqueline: 'KEC is een mooi voorbeeld van de samenwerking. Dit is een kennis- en expertisecentrum waar diverse scholen en zorgorganisaties veel intensiever gaan samenwerken vanuit één gebouw. Wij zien dat bij ons op de Wijnberg ook: hoe beter je kunt samenwerken, hoe laagdrempeliger iemand kan ontdekken wat de beste omgeving voor hem of haar is.'

GELIJKWAARDIG

Roger: 'Belangrijk is te beseffen dat het speciaal onderwijs blijft bestaan voor iedereen die dat echt nodig heeft.' Rika: 'En dat de expertise van het speciaal onderwijs in en via het ZAT, zorgadviesteam, op school kan worden ingezet.' Roger: 'Het was duidelijk dat we niet op de ingeslagen weg verder konden gaan, en dat we het reguliere onderwijs een stuk steviger moeten maken. Niet iedereen is gelijk, maar wel gelijkwaardig - en dat mogen we in het onderwijs terug zien.'

V.L.N.R.: RIANNE BEX, ROGER VAN SCHOOTE,
JAQUELINE GUBBELS EN RIKA VERHAGEN

Handelingsgericht werken

HANDELINGSGERICHT WERKEN (HGW) WIL DE KWALITEIT VAN HET ONDERWIJS EN DE BEGELEIDING VAN ALLE LEERLINGEN VERBETEREN. HET IS EEN SYSTEMATISCHE MANIER VAN WERKEN, WAARBIJ HET AANBOD AFGESTEMD IS OP DE ONDERWIJSBEHOEFTE EN DE BASISBEHOEFTE VAN DE LEERLINGEN. AAN DE HAND VAN LEERLING KENMERKEN WORDT GEKEKEN WELKE ONDERWIJSBEHOEFTE DE BETREFFENDE LEERLING HEEFT. HET ONDERWIJS WORDT DAAROP AANGEPAST.

HGW maakt gebruik van groepsplannen. In een groepsplan wordt voor een bepaalde periode het onderwijs aan alle leerlingen in de groep beschreven. Het beschrijft de doelen voor deze periode en ook wat de leerlingen (extra) nodig hebben om deze doelen te bereiken. Het groepsplan is een praktisch document, dat de leraar ondersteunt bij het omgaan met de verschillen tussen leerlingen in de groep.

Schooljaar 2014-2015

TIJDPAD SAMENWERKINGSVERBAND PASSEND
VOORTGEZET ONDERWIJS. DE VOLGENDE BELANG-
RIJKE DATA STAAN AL OP DE PLANNING.

1	augustus 2014	Passend onderwijs treedt in werking.
8	september 2014	Studiedag Handelingsgericht werken voor alle ZAT's binnen het SWV.
8	september 2014	OPR bijeenkomst.
18	september 2014	Dag Passend Onderwijs binnen SWV VO/VSO Midden-Limburg
27	oktober 2014	Denk mee over de 'voor de jeugd' dag in Amsterdam (www.voordejeugddag.nl)

HANDELINGSGERICHT WERKEN OP ALLE SCHOLEN!

Handelingsgericht werken (HGW) is door alle VO en vrijwel alle VSO scholen binnen het samenwerkingsverband gekozen als denk- en werkwijze. Voor de meeste scholen is dit een ontwikkelpunt. De scholen zullen HGW binnen hun professionaliseringsplan dan ook expliciet opnemen. Vanuit het samenwerkingsverband zal ook ondersteuning geboden worden aan de scholen ten aanzien van het implementeren van HGW. Er zal daarom op 08-09-2014 een HGW studiedag voor alle ZAT-leden plaatsvinden. Deze studiedag zal gegeven worden door de Kinder- en jeugdpsycholoog en schrijver van het boek 'Handelingsgericht werken' Noelle Pameijer.

Meer informatie over HGW:

- <http://wij-leren.nl/handelingsgericht-werken.php>
- <http://wij-leren.nl/noelle-pameijer.php>

COLOFON

Deze nieuwsbrief Passend Onderwijs is een uitgave van het Samenwerkingsverband passend voortgezet onderwijs Midden-Limburg. Deze nieuwsbrief verschijnt 4 keer per jaar.

REDACTIE

Nathalie Schotanus en Margot Meijer

ONTWERP EN REALISATIE

Ad Eight creatieve communicatie, Roermond

MEER INFORMATIE?

SECRETARIAAT SWV VO/VSO 31.02

Monique Dekkers

Charles Ruysstraat 84

6042 CE Roermond

t 0475 - 315 217

e m.dekkers@swvvo5201.nl

COÖRDINATOR SWV VO/VSO 31.02

Nathalie Schotanus

t 06 - 53 35 10 87

e n.schotanus@swvvo5201.nl

i www.swvvomiddenlimburg.nl

PASSEND
VOORTGEZET ONDERWIJS
MIDDEN-LIMBURG